

Datum van
inontvangstneming

:

28/07/2025

Zaak C-358/25 [Mazewicz]ⁱ

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

28 mei 2025

Verwijzende rechter:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

28 april 2025

Verzoekende partij:

M.O.

In tegenwoordigheid van:

Skarb Państwa – Prezes Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie;

Fundacja [...] w W.

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Klacht houdende het verzoek tot vaststelling dat de registerprocedure betreffende de doorhaling van de voor- en achternaam van de klager in het handelsregister met betrekking tot de stichting waarvan hij geen voorzitter meer is, buitensporig lang duurt.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de verwijzing

De prejudiciële vragen betreffen de verenigbaarheid met het Unierecht van nationale regelingen die niet waarborgen dat informatie over het ontslag van bestuursleden bij vennootschappen en stichtingen in het handelsregister worden bekendgemaakt en geen effectief recht op toegang tot de rechter aan deze

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

personen bieden in procedures die aanhangig worden gemaakt om de gegevens van deze personen in het register door te halen.

Prejudiciële vraag

1) Staan artikel 14, onder d), artikel 15, lid 1, artikel 16, lid 3, artikel 17, lid 1, en de overwegingen 8 en 33 van richtlijn (EU) 2017/1132 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 aangaande bepaalde aspecten van het vennootschapsrecht en overweging 22 van richtlijn (EU) 2025/25 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2024 tot wijziging van de richtlijnen 2009/102/EG en (EU) 2017/1132 wat betreft de verdere uitbreiding en modernisering van het gebruik van digitale instrumenten en processen in het vennootschapsrecht in de weg aan artikel 24 van de Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym (wet op het nationale register houdende onder andere het handelsregister) van 20 augustus 1997 (Dz.U.2024.0.979), voor zover deze bepaling niet waarborgt dat vennootschappen en stichtingen informatie over het ontslag van hun bestuursleden tijdig bijwerken en effectief in het handelsregister bekendmaken, terwijl gerechtelijke procedures waarbij deze in het register ingeschreven entiteiten worden gedwongen de gegevens bij te werken niet effectief zijn, en ambtshalve handelingen van de rechter alleen toegestaan zijn in gevallen waarin dit vanuit het oogpunt van de veiligheid van het handelsverkeer gerechtvaardigd is en de registerrechter oordeelt dat de door te halen gegevens relevant zijn?

2) Staan artikel 14, onder d), artikel 15, lid 1, artikel 16, lid 3, artikel 17, lid 1, en de overwegingen 8 en 33 van richtlijn (EU) 2017/1132 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 aangaande bepaalde aspecten van het vennootschapsrecht, overweging 22 van richtlijn (EU) 2025/25 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2024 tot wijziging van de richtlijnen 2009/102/EG en (EU) 2017/1132 wat betreft de verdere uitbreiding en modernisering van het gebruik van digitale instrumenten en processen in het vennootschapsrecht alsmede artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie in de weg aan artikel 24 van de Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym van 20 augustus 1997 (Dz.U.2024.0.979), artikel 694³, lid 1, van de Ustawa - Kodeks postępowania cywilnego (wet houdende het wetboek van burgerlijke rechtsvordering) van 17 november 1964 (Dz.U.2024.1568) en artikel 3, lid 2, van de Ustawa o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (wet op grond waarvan een klacht kan worden ingediend in geval van schending van het recht van een partij op tijdige behandeling van de zaak gedurende het vooronderzoek onder leiding of toezicht van een openbare aanklager of gedurende de gerechtelijke procedure) van 17 juni 2004, voor zover deze regelingen voormalige bestuursleden van vennootschappen en stichtingen het recht ontnemen om een verzoek tot wijziging van de geregistreerde gegevens in te dienen, en daarmee ook het recht om een klacht vanwege de buitensporig lange

duur van de registerprocedure in te dienen, alsmede het effectieve recht op toegang tot de rechter in registerprocedures die aanhangig worden gemaakt om hun gegevens in het register door te halen?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Overwegingen 8 en 33 alsmede artikelen 15, 16 en 17 van richtlijn (EU) 2017/1132 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 aangaande bepaalde aspecten van het vennootschapsrecht;

artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie;

overweging 22 van richtlijn (EU) 2025/25 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2024 tot wijziging van de richtlijnen 2009/102/EG en (EU) 2017/1132 wat betreft de verdere uitbreiding en modernisering van het gebruik van digitale instrumenten en processen in het vennootschapsrecht.

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Artikel 24 van de Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym (wet op het nationale register houdende onder andere het handelsregister) van 20 augustus 1997 (hierna: „wet op het handelsregister”)

Artikel 24, lid 1, bepaalt dat indien wordt vastgesteld dat het verzoek tot inschrijving in het register of de stukken die verplicht moeten worden ingediend, niet binnen de gestelde termijn zijn ingediend, de registerrechter de daartoe verplichte personen oproept deze alsnog in te dienen binnen een opnieuw gestelde termijn van 7 dagen. In artikel 24, lid 1a, is bepaald dat de registerrechter een rechtspersoon kan oproepen om een orgaan te benoemen of te kiezen dat bevoegd is om deze rechtspersoon te vertegenwoordigen.

Overeenkomstig artikel 24, lid 1b, vaardigt de rechter oproepingen in dergelijke dwangprocedures uit op straffe van een geldboete, die wordt opgelegd indien de verplichtingen niet binnen een bepaalde termijn zijn nagekomen.

Overeenkomstig artikel 24, lid 4, beëindigt de registerrechter de dwangprocedure indien uit de omstandigheden van de zaak blijkt dat de procedure niet tot de nakoming van de verplichting leidt.

Artikel 24, lid 6, bepaalt als volgt: „In gevallen waarin dit vanuit het oogpunt van de veiligheid van het handelsverkeer gerechtvaardigd is, kan de registerrechter ambtshalve gegevens doorhalen die niet met de werkelijkheid overeenkomen, of gegevens toevoegen die wel met de werkelijkheid overeenkomen, indien de stukken waarop de doorhaling of toevoeging van de gegevens is gebaseerd zich in het registratiedossier bevinden en de betreffende gegevens relevant zijn.”

Artikel 7, lid 1, van de Ustawa o fundacjach (wet op stichtingen) van 6 april 1984

Overeenkomstig deze bepaling zijn stichtingen verplicht zich in de Krajowy Rejestr Sądowy (nationaal register houdende onder andere het handelsregister; hierna: „handelsregister”) in te schrijven.

Artikel 3, punt 5, van de Ustawa o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (wet op grond waarvan een klacht kan worden ingediend in geval van schending van het recht van een partij op tijdige behandeling van de zaak gedurende het vooronderzoek onder leiding of toezicht van een openbare aanklager of gedurende de gerechtelijke procedure) van 17 juni 2004

Overeenkomstig artikel 3, punt 5, van deze wet kan een dergelijke klacht in een burgerlijke procedure worden ingediend door een partij, interveniënt of deelnemer aan de procedure.

Artikel 694³, lid 1, van de Ustawa - Kodeks postępowania cywilnego (wet houdende het wetboek van burgerlijke rechtsvordering) van 17 november 1964 (hierna: „wetboek van burgerlijke rechtsvordering”)

In artikel 694³, lid 1, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is bepaald dat een verzoek aan de registerrechter die het handelsregister bijhoudt, wordt ingediend door de entiteit die verplicht is zich in het register in te schrijven, tenzij specifieke voorschriften anders bepalen.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 Op 2 december 2019 heeft de klager ontslag ingediend als bestuurslid van een stichting. Op 24 september 2020 hebben de klager en twee andere voormalige bestuursleden van de stichting een verzoek ingediend tot doorhaling van hun gegevens in het handelsregister. Op 21 oktober 2020 is hun verzoek door de registerrechter afgewezen, aangezien een verzoek tot inschrijving in het handelsregister op grond van artikel 694³, lid 1, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering moet worden ingediend door de entiteit die verplicht is zich in te schrijven, zodat de voormalige bestuursleden geen mandaat hebben om een verzoek tot bijwerking van de gegevens in te dienen.
- 2 De registerrechter heeft een dwangprocedure tegen de stichting ingeleid en bij beslissing van 22 februari 2022 een geldboete aan de stichting opgelegd, maar de tenuitvoerleggingsprocedure is zonder resultaat gebleven en de dwangprocedure is op 22 februari 2023 zonder inhoudelijke beslissing beëindigd.

- 3 Tegelijkertijd heeft de klager op 3 maart 2022 opnieuw een verzoek ingediend tot doorhaling van zijn gegevens in het handelsregister, waarbij hij de rechter heeft verzocht om ambtshalve te handelen op grond van artikel 24, lid 6, van de wet op het handelsregister. Op 14 maart 2022 heeft de klager nog een verzoek tot ambtshalve doorhaling van zijn gegevens in het register ingediend.
- 4 Op 26 november 2024 heeft de rechter een procedure ingeleid tot ontbinding van de entiteit zonder vereffening, die op 30 november 2024 zonder inhoudelijke beslissing is beëindigd.
- 5 De klager heeft bij de Sąd Okręgowy (rechter in eerste aanleg), dat is de verwijzende rechter, een klacht ingediend vanwege de buitensporig lange duur van de procedure voor de Sąd Rejonowy (registerrechter).

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 6 In reactie op de klacht vanwege de buitensporig lange duur van de registerprocedure heeft de Prezes Sądu Rejonowego (president van de Sąd Rejonowy) medegedeeld dat er geen ambtshalve procedure tot doorhaling van gegevens op grond van artikel 24, lid 6, van de wet op het handelsregister is ingeleid omdat deze bepaling de rechter niet dwingt om een dergelijke procedure in te leiden, maar hem enkel de bevoegdheid verleent om dit te doen, voor zover de rechter dit noodzakelijk acht.
- 7 Bovendien was er een ambtshalve ingeleide procedure aanhangig tot doorhaling van de in het handelsregister ingeschreven entiteit zonder vereffening, die echter zonder inhoudelijke beslissing is beëindigd.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 8 De prejudiciële vragen betreffen de uitlegging van de normen van het Unierecht in de context van de voor het handelsverkeer fundamentele procedureregels voor bijwerking van geregistreerde informatie met betrekking tot vennootschappen. De verwijzende rechter wijst daarbij op de uit richtlijn 2017/1132 en richtlijn 2025/25 voortvloeiende vereisten met betrekking tot de openbaarmaking van bijgewerkte gegevens, en in het bijzonder het in overweging 33 van richtlijn 2017/1132 opgenomen vereiste om de bijgewerkte gegevens normaliter binnen 21 dagen na ontvangst van de volledige documentatie met betrekking tot de wijzigingen openbaar te maken.
- 9 Vervolgens bespreekt de verwijzende rechter het uit artikel 17, lid 1, van de Poolse wet op het handelsregister voortvloeiende (onweerlegbare) vermoeden dat de in het register opgenomen gegevens waarheidsgetrouw zijn, waardoor het bijwerken van gegevens van belang is zowel voor de veiligheid van het rechtsverkeer en de entiteiten waarop de gegevens betrekking hebben, als ter bescherming van de voormalige bestuursleden van deze entiteiten.

- 10 De verwijzende rechter duidt op een probleem dat in de Poolse rechtsorde ontstaat wanneer een entiteit geen organen meer heeft die haar kunnen vertegenwoordigen en het verzoek tot bijwerking van gegevens door voormalige bestuursleden van deze entiteit wordt ingediend, die volgens de nationale wetgeving geen mandaat meer hebben om de entiteit te vertegenwoordigen. Een voormalig bestuurslid kan echter een schrijven bij de rechter indienen waarin hij aangeeft dat de entiteit geen verzoek tot doorhaling van zijn gegevens heeft ingediend, onder voorlegging aan de rechter van het besluit waarbij hij uit zijn bestuursfunctie is ontslagen. Op die manier bewijst hij aan de rechter dat de inschrijving niet overeenkomt met de werkelijkheid.
- 11 In een dergelijke situatie leidt de rechter ambtshalve een dwangprocedure op grond van artikel 24, leden 1 en 1a, van de wet op het handelsregister in. De wetgever heeft het toepassingsgebied van deze regeling echter beperkt tot „gerechtvaardigde gevallen” waarin de registerrechter „de personen die verplicht zijn om het betreffende orgaan te benoemen of kiezen, kan oproepen om te bewijzen dat het orgaan is benoemd of gekozen, of dat de samenstelling ervan niet meer onvolledig is”. De verwijzende rechter merkt op dat de registerrechter niet over de nodige instrumenten beschikt om dergelijke vaststellingen te doen en om na te gaan wie verplicht is om dat orgaan te benoemen of kiezen, en dat dergelijke tijdrovende en kostbare rechterlijke handelingen weinig effect hebben.
- 12 De registerrechter kan echter op grond van artikel 24, lid 6, van de wet op het handelsregister, in gevallen waarin dit vanuit het oogpunt van de veiligheid van het handelsverkeer gerechtvaardigd is, ambtshalve gegevens doorhalen die niet met de werkelijkheid overeenkomen, of gegevens toevoegen die wel met de werkelijkheid overeenkomen, maar voor een dergelijke doorhaling of toevoeging is vereist dat aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan: 1) de ambtshalve toevoeging of doorhaling van gegevens is noodzakelijk vanuit het oogpunt van de veiligheid van het handelsverkeer; 2) de in het register opgenomen relevante gegevens komen niet overeen met de werkelijkheid; 3) de rechter beschikt over originele stukken waarop de toevoeging of doorhaling berust.
- 13 De verwijzende rechter haalt het in de rechtsleer gangbare standpunt aan dat de eerste van de bovengenoemde voorwaarden – dat de toevoeging of doorhaling van gegevens noodzakelijk is vanuit het oogpunt van de veiligheid van het handelsverkeer – onnodig in de wet is opgenomen omdat dit discretionair en subjectief van aard is, en dat de ambtshalve toevoeging of doorhaling van gegevens een uitzondering vormt op de regel dat dit op verzoek gebeurt, en daarom niet ruim mag worden opgevat. Deze voorwaarde beperkt in de praktijk de rechten van derden die om doorhaling van hun gegevens in het register verzoeken. In de vakliteratuur wordt echter geadviseerd dat de registerrechters – indien mogelijk – geen gebruik maken van de bevoegdheid om gegevens ambtshalve toe te voegen of door te halen zonder eerst een geldboete op te leggen, aangezien dit zou leiden tot het omzeilen van de bepalingen betreffende de griffierechten en leges voor het bijwerken van de gegevens in het register.

- 14 Met betrekking tot de tweede voorwaarde van het ambtshalve toevoegen of doorhalen van gegevens – dat is de voorwaarde dat de geregistreerde gegevens relevant zijn – dient de relevantie van de gegevens ook telkens door de registerrechter te worden beoordeeld, waarbij de rechter in dit opzicht niet gebonden is aan eventuele verzoeken van de deelnemers aan de procedure.
- 15 De verwijzende rechter vraagt zich af in hoeverre dergelijke ambtshalve handelingen en dwangprocedures bijdragen tot verwezenlijking van de doelstellingen van richtlijn 2017/1132 en overweging 22 van richtlijn 2025/25.
- 16 Bovendien wijst de verwijzende rechter erop dat deze regelingen geen bescherming bieden aan personen op wier rechten en plichten de inschrijving in het register betrekking heeft. De gegevens van de voormalige voorzitter (of het voormalige bestuurslid) worden nog steeds in het handelsregister vermeld, hoewel hij geen enkele invloed meer heeft op de activiteiten van de entiteit, waardoor hij wordt geconfronteerd met allerlei negatieve situaties, bijvoorbeeld aannames dat hij aansprakelijk is voor de verplichtingen van de entiteit, en correspondentie met betrekking tot de entiteit die aan hem wordt gericht. Het bijwerken van gegevens valt onder de verantwoordelijkheid van het nieuwe bestuur, dat niet altijd aan zijn verplichtingen voldoet, terwijl dwangprocedures niet effectief en aan veel beperkingen onderhevig zijn.
- 17 De verwijzende rechter vraagt zich ook af of artikel 47 van het Handvest aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale praktijk waarbij een ontslagen bestuurslid niet het recht heeft om deel te nemen aan de procedure tot doorhaling van de inschrijving, noch aan de procedure tot vaststelling dat de eerstgenoemde procedure buitensporig lang duurt. De conclusie dat een ontslagen bestuurslid geen mandaat heeft om een verzoek tot bijwerking van de gegevens in het register in te dienen, betekent ook dat hij niet als deelnemer aan een dergelijke procedure kan worden aangemerkt, waardoor hij ook geen toegang heeft tot een rechter en geen gebruik kan maken van het beschermingsmechanisme in de vorm van de mogelijkheid om een klacht in te dienen in geval van schending van het recht op tijdige behandeling van de zaak gedurende het vooronderzoek onder leiding of toezicht van een openbare aanklager of de gerechtelijke procedure.